

Özvegyi nyugdíj

Ki kaphat özvegyi nyugdíjat?

- a házastárs (ideértve a bejegyzett élettársat is),
- a különélő házastárs,
- az elvált házastárs.
- az élettárs.

A felsorolás nem rangsor. Nem feltétlenül egymást kizáró jogosultakról van szó, hiszen lehetőség van az özvegyi nyugdíj jogosultak közötti megosztására is.

Az özvegyi nyugdíj fajtái:

- ideiglenes (a megváltozott helyzethez való alkalmazkodás átmeneti megkönnyítését célozza), és
- hosszabb időn át járó özvegyi nyugdíj (korábbi rendelkezés állandó özvegyi nyugdíjként nevesítette).

Milyen személyi feltételt kell vizsgálni a házastárs jogosultságánál?

Házastársa volt-e az elhunytak és a halálakor együtt éltek-e.

Mikor jár az özvegyi nyugdíj?

- ha a hátramaradott a halálkor, vagy azt követő tíz éven belül a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt betöltötte, vagy
- a házastársa jogán legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodik (vagy csak egyről, de az tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos), vagy
- rokkant.

Melyek az élettárs különös jogosultsági feltételei?

- a jogszerző haláláig legalább egy év óta tartó, megszakítás nélküli együttélés és közös gyermek születése, vagy
- megszakítás nélküli 10 éven át tartó együttélés.

Az élettársi együttélésre alapozott özvegyi nyugdíjjogosultságnál a gyermek születésének mikor kellett bekövetkeznie?

- az együttélési idő alatt,
- az együttélési idő előtt vagy
- a halál utáni 300 napon belül /utószülött gyermek/.

Van-e kizáró tényező az élettársi együttélési idő megítélésénél?

Ha a megjelölt együttélési időszak vagy annak egy része alatt az élettárs más jogszerző jogán járó özvegyi (baleseti özvegyi) nyugdíjban részesült, az élettárs nem jogosult özvegyi nyugdíjra.

Mennyi ideig jár az ideiglenes özvegyi nyugdíj?

- a házastárs halálától legalább egy évig,
- az elhunyt jogán árvaellátásra jogosult, másfél évesnél fiatalabb gyermeket eltartó özvegynek az árva 18 hónapos életkorának betöltéséig,
- fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek nevelése esetén a gyermek harmadik születésnapjáig.

Milyen feltétellel kaphat özvegyi nyugdíjat az elvált illetve házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személy?

Ellátásra csak akkor jogosult, ha a volt házastársától annak haláláig tartásdíjban részesült, vagy a bíróság részére tartásdíjat állapított meg.

Az egy évnél rövidebb különélés az özvegyi nyugdíjra jogosultság szempontjából együttélésnek minősül.

Miként kell értelmezni az özvegyre irányadó öregségi korhatárt?

Az özvegy születési éve alapján meghatározott - karkedvezmény és egyéb kedvezmények nélküli - életkort kell érteni.

Ha az özvegyi nyugdíjat 1997. január 1-je előtt állapították meg és megszűnését követően a jogosultság ismét feléled, a férfinak 60, a nőnek 55 éves életkort kell figyelembe venni.

Ezen személyek irányadó korhatára ennél magasabb is lehet.

Ha az özvegy a korhatár előtt házasságot köt, elveszti a jogosultságát az özvegyi nyugdíjra.

Az 1996. december 31-ét követően bekövetkezett elhalálozás esetén az özvegyi nyugdíjra jogosító korhatár

Nők esetében:

- 1940. január 1-je előtt 55. életév
- 1940-ben 56. életév
- 1941-ben 57. életév
- 1942-ben 57. életév
- 1943-ban 58. életév
- 1944-ben 59. életév
- 1945-ben 60. életév

- 1946-ban 61. életév
- 1946. dec. 31-e után 62. életév betöltése

Férfiak esetében:

- 1938. január 1-je előtt 60. életév
- 1938-ban 61. életév
- 1938. dec. 31-e után 62. életév betöltése.

Mely esetben jogosult özvegyi nyugdíjra az, akinek házastársa a házasság megkötésekor a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító életkort már betöltötte?

- ha a házasságból (a korábbi együttélésből) gyermek származott, vagy
- a házastársak a házasság megkötésétől öt éven át megszakítás nélkül együtt éltek.

A fentiek nem alkalmazhatók, ha az irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltése előtt kötött házasságot felbontották és - bármelyikük irányadó korhatárának betöltése után - ismét házasságot kötöttek.

A hozzátartozókat megillető ellátást miből számítják ki?

Abból az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjból, amely az elhunytat halála időpontjában megillette, vagy megillette volna.

Ha a jogszerző nem nyugdíjasként hunyt el, akkor az ő nyugdíját olyan összegben kell megállapítani, mint ami az elhunytat halála időpontjában

- a III. csoportos rokkantságra tekintettel megillette volna, vagy
- az I. vagy II. csoportos rokkantságra tekintettel megillette volna, ha az elhunyt I. vagy II. csoportos rokkantsága az orvosi bizottság által a halált megelőzően kiadott orvosszakértői véleménnyel igazolt.

Milyen mértékűek lehetnek az özvegyi ellátások?

Annak az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjnak, amely az elhunyt jogszerzőt halála időpontjában megillette, vagy megillette volna,

- a hatvan százaléka az ideiglenes özvegyi nyugdíj, ha a korhatárt betöltött vagy rokkant özvegy saját jogú ellátásban nem részesül;
- a harminc százaléka az özvegyi nyugdíj, ha két (vagy egy tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos) árvaellátásra jogosult gyermekről gondoskodik, továbbá a korhatárt betöltött vagy rokkant, egyidejűleg saját jogú nyugellátásban részesülő özvegy esetén.

Korlátozott-e az elvált, továbbá házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személy özvegyi nyugdíjának összege?

Az özvegyi nyugdíj a házastársi tartásdíjnak az összegénél nem lehet több, azt csak a nyugellátások évenkénti emelésének összegével haladhatja meg.

Van-e az özvegyi és saját jogú nyugdíj együttfolyósításának minimum összege?

Nincs, de az **1998. január 1-jét megelőzően megözvegyültek** a saját jogú nyugdíjuk mellett – az évenként meghatározásra kerülő – együttfolyósítási összeghatárig jogosultak özvegyi nyugdíjra.

A saját jogú nyugellátás és az özvegyi nyugdíj, baleseti özvegyi nyugdíj **2009. január 1-jétől havi 66 980.- forint** összeghatárig folyósítható együtt (TnyR. 62.§ (7)).

Kérelemre, azonban – ha ez kedvezőbb – a saját jogú nyugellátás mellett a 30 %-os özvegyi nyugdíjat kell folyósítani.

Milyen esetekben szűnhet meg az özvegyi nyugdíj?

Az özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnik, ha az özvegy

- a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító életkorának betöltése előtt házasságot köt, vagy
- az özvegy már nem rokkant (ha az özvegyi nyugdíjat rokkantság címén állapították meg), vagy
- ha már egyik gyermeket sem illeti meg árvaellátás (ha az özvegyi nyugdíjat az árvaellátásra jogosult gyermekek tartása címén állapították meg).

Mit jelent az özvegyi nyugdíj felélése?

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj lejártát követően özvegyi nyugdíjra csak az jogosult, aki a házastárs halálakor

- a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt betöltötte, vagy
- rokkant, vagy
- házastársa jogán legalább két árvaellátásra jogosult gyerek eltartásáról gondoskodik, vagy csak egyről, de az tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos.

Megszűnhet az özvegyi nyugdíj folyósítása a rokkant jogosult állapotjavulása, vagy a jogosultságot megalapozó gyermek árvaellátásból való kikerülése folytán is.

Ha a jogosító feltételek a halálesettől illetve az ellátás megszűnésétől számított bizonyos időn belül mégis bekövetkeznek, akkor az özvegyi nyugdíjra jogosultság felélédhet. Ez az időtartam korábban 15 évről 10 évre csökkent.

Egy törvénymódosítás /Mely egy Alkotmánybírósági határozat következtében született/ 2008. január 1-jétől biztosítja minden 1993. március 1-je (a törvénymódosítás hatályba lépése) előtt elhunyt biztosított hozzátartozójának az özvegyi nyugdíjat a 15 éves felélédesi idővel, ha az érintettek az egyéb jogosultsági feltételeknek is megfelelnek (A Tny. 53.§-ában körülírt jogosult kör).

Bár nem nevezzük az özvegyi nyugdíj feléledésének, de a rendelkezés azokra is vonatkozik, akik soha nem részesültek özvegyi nyugdíjban, ám a fenti feltételekkel jogosultak lettek volna rá (Tny. 47.§).

Az özvegy tehát 2008. január 1-jétől akkor is jogosult özvegyi nyugdíjra, ha 1993. március 1-je és 2007. december 31-e között a jogosultsági feltételek 10-15 év között következtek be, feltéve, hogy kizáró feltétel (pl. újabb házasság) jelenleg sincs. A záró rendelkezések azt is biztosítják, hogy ilyen esetben az éves nyugdíjemelés^{*} szempontjából az érintett özvegyi nyugdíja nem minősül új megállapításnak, tehát jár számára az emelés.

Az özvegyi nyugdíj kiszámítása az általános szabályokat követve történik, ki kell számítani azt az özvegyi nyugdíjat, ami az új jogosultság szerint megillette volna, majd ezt az összeget az időközben végrehajtott emelésekkel növelni kell. Az érintett özvegyek az igénybejelentésüket időbeli korlátozás nélkül előterjeszthetik.

A korábban megállapított, majd megszüntetett özvegyi nyugdíj feléledhet-e?

Feléled az özvegyi nyugdíja annak, akinek az nem házasságkötés miatt szűnt meg, ha az arra jogosító feltételek valamelyike

- a házastárs 1993. március 1-je előtt bekövetkezett halála esetén az özvegyi nyugdíj megszűnésétől számított **tizenöt (!)** éven belül,
- a házastárs 1993. február 28-a után bekövetkezett halála esetén az özvegyi nyugdíj megszűnésétől számított **tíz** éven belül bekövetkezik.

A házasságkötés miatt megszüntetett özvegyi nyugdíjra a jogosultság a házasság megszűnése után feléled, ha

- az igénylő a házasságkötéskor az 1998. január 1-jét megelőzően hatályos
- rendelkezések alapján végkielégítést nem vett fel, és
- az igénylőt a házasság létrejötte nélkül az özvegyi nyugdíj egyébként megilletné.

Az özvegyi nyugdíj feléledése során az özvegyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt a jogszerző halálakor hatályos jogszabályok alapján kell megállapítani.

Feléledhet-e a házasságkötés miatt megszüntetett özvegyi nyugdíjra a jogosultság, ha a házasság megszűnik?

Feléledhet, ha az igénylő a házasságkötéskor az 1998. január 1-jét megelőzően hatályos rendelkezések alapján végkielégítést nem vett fel, és az igénylőt a házasság létrejötte nélkül az özvegyi nyugdíj egyébként megilletné.

Milyen összegben éled fel a megszüntetett özvegyi nyugdíj?

Az özvegyi nyugdíj feléledése esetén a jogosultat az özvegyi nyugdíj megszűnését követő emelések, kiegészítések megilletik.

Mi az eljárás, ha a jogszerző magánnyugdíjpénztár tagjaként hunyt el?

A magánnyugdíjpénztárban a jogszerző egyéni számláján lévő tagdíja összegének átutalását a Nyugdíjbiztosítási Alap részére a kedvezményezettként megjelölt hozzátartozó is kérheti.

Ha ezt a tényt a magánnyugdíjpénztár igazolásával hitelt érdemlően bizonyítja, a hozzátartozói nyugellátás összegét úgy kell megállapítani, mintha a jogszerző biztosítási idejének teljes tartama alatt kizárólag nyugdíjjárulékot fizetett volna.

Ha az átutalást nem kérik, akkor a jogszerző általános szabályok szerinti nyugdíjának 75 %-ából számítják a hozzátartozói ellátásokat.

A külföldi szerv által megállapított saját jogú ellátást miként kell kezelni az özvegyi nyugdíj összegének meghatározásakor?

Ha az özvegy olyan országból kap pénzbeli juttatást, amellyel Magyarországnak nincs hatályos egyezménye, az ellátást figyelmen kívül kell hagyni.

Más a helyzet, ha az özvegy részére a koordinációs rendelet vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó ország társadalombiztosítási szerve az adott ország jogszabálya szerint ellátást állapított meg. Ilyen esetben vizsgálni kell az ellátás jogcímét.